

STIGMATIZACIJA BOLESNIH

Neznanje + pseudoinformacije + strah = stigmatizacija i diskriminacija

U vašim e-mailovima nam postavljate zanimljiva pitanja, izražavate sumnje, strahove i brige. U ovoj situaciji u kojoj se nalazimo to je sasvim normalno i očekivano. Štoviše, pohvalno je što tražite odgovore i na ovaj način. Između ostalog, pišete nam o strahu da će vas zaraziti susjed/poznanik koji je zaražen koronavirusom. Neki čak smatraju kako bi „njih trebalo preseliti negdje daleko”. Pitam vas gdje bi to „daleko” bilo i u kojem trenutku bismo ih smjeli vratiti? S druge strane, pitanja postavljaju i oni koji su zaraženi virusom. Njih zanima kako se nositi sa strahom od bolesti, ali i osudom okoline jer „ispada da su krivi jer su se razboljeli”. Takvo ponašanje prema onima koji su zaraženi virusom nazivamo stigmatizacijom.

Stigmatizacija se odnosi na negativno obilježavanje osobe na osnovu neke karakteristike koju posjeduje i nije novost jer se često susrećemo sa osobama s mentalnim poteškoćama koje su stigmatizirane. Isto sada činimo i osobama koje su zaražene koronavirusom. Odbacivanje, vrijeđanje, izoliranje i agresija prema zaraženima virusom pokazatelj je našeg straha od nepoznatog i neznanja. Obzirom da se nalazimo u nepoznatoj situaciji u kojoj nam prijete opasnost od virusa o kojem ne znamo puno, a gledajući iskustva iz drugih zemalja vidimo da kontakt sa zaraženom osobom predstavlja opasnost, pojava straha sasvim je normalna reakcija.

Koronavirus nam je svima poremetio živote i dnevnu rutinu, izbacio nas iz tračnica ili bolje rečeno preusmjerio nas na neki drugi manje poznati kolosijek. Virus nam je nepoznat, kao i liječenje i njegove posljedice. U **neznanju** i potrebi za informacijama skloni smo biti nekritični prema njihovom **izvoru**, koji ne mora nužno navoditi točne podatke. Pribrojimo li ovdje i **strah od nepoznatog**, dobili smo plodno tlo za stvaranje priča, mitova i predrasuda. Razumljivo je da smo u neizvjesnim i nepoznatim situacijama tjeskobni i da nas je strah. Strah od nepoznatog je razlog zašto smo skloni poistovjetiti virus sa osobom, jer u tom slučaju pred sobom imamo vidljivu prijetnju, a ne nevidljivi virus (koji zapravo predstavlja prijetnju). Ukoliko se nalazimo u grupi onih koji poštuju propisane mjere zaštite, pratimo naputke i preporuke može nam se dogoditi da osobe koje su se zarazile smatramo odgovornima za obolijevanje jer nisu dovoljno pazili. Takvo razmišljanje predstavlja predrasudu i osim što je pogrešno, dodatno pogoršava i povećava stigmatizaciju i diskriminaciju oboljelih.

Postupci stigmatiziranja su različiti: od izoliranja i izbjegavanja pojedinaca ili grupa (čak čitavih obitelji), preko izrugivanja i vrijeđanja do fizičke agresije i maltretiranja. Oboljela osoba se u isto vrijeme bori sa svim strahovima kao i oni koji se boje da ne obole, a ujedno je i izolirana od društva, izvrgnuta sramu, prijekoru i usamljena. Nakon oporavka od bolesti neki su i dalje izvrgnuti diskriminaciji koja šteti mentalnom zdravlju i ostavlja mogućnost razvoja nekog mentalnog poremećaja. Bilo bi dobro da se svatko od nas zapita: Što ja mogu učiniti? Kako bih se ja osjećao? Što da je u pitanju moja majka ili brat? Vjerujem da ćemo se uz solidarnost, zajedništvo, suosjećanje, prihvaćanje bolesnih bez osuđivanja, uz pružanje „ruke” pomoći (poštujući mjere zaštite) kao društvo prije oporaviti od ove situacije koja nas je sve dotakla. Nalazimo se u zahtjevnom i izazovnom razdoblju u kojem je trenutno teško vidjeti smisao onoga što nam se događa, ali nam pokazuje koliko je važno biti i ostati čovjek ... o čemu ćemo nešto više drugi puta.

Valentina Ričković
klinički psiholog, logoterapeut

Pišite nam i dalje na prevencija.ovisnosti@zjzka.hr